Stanovisko Evropského hospodářského a sociálního výboru – Dodatečné úvahy – Doporučení pro doporučení Rady týkající se hospodářské politiky eurozóny

(COM(2021) 742 final)

(stanovisko z vlastní iniciativy)

(2023/C 75/07)

Zpravodaj: **Juraj SIPKO**

Rozhodnutí plenárního shromáždění	22. 3. 2022
Právní základ	čl. 52 odst. 2 jednacího řádu
	stanovisko z vlastní iniciativy
Odpovědná sekce	Hospodářská a měnová unie, hospodářská a sociální soudržnost
Přijato v sekci	6. 10. 2022
Přijato na plenárním zasedání	27. 10. 2022
Plenární zasedání č.	573
Výsledek hlasování	
(pro/proti/zdrželi se hlasování)	170/1/2

1. **Závěry a doporučení**

1.1. EHSV konstatuje, že současná fáze vývoje ekonomik zemí eurozóny a Evropské unie se vyznačuje obzvláště vysokou mírou hospodářské, geoekonomické a politické nejistoty. Tato nejistota je výsledkem dvou přetrvávajících systémových otřesů, kterými jsou pokračující pandemie COVID-19 a ruská invaze na Ukrajině. Kromě toho existuje nové riziko spojené s roztříštěností v jednotlivých oblastech mezinárodního obchodu, platebního styku a kapitálových a finančních trhů, včetně výroby, výzkumu a dopravy. Systémová rizika vedla k obrovské akumulaci veřejného dluhu a růstu inflace. Největší výzvou pro členské státy eurozóny a Evropské unie však i dále zůstává boj proti změně klimatu.

1.2. EHSV opakuje, že boj proti přetrvávající pandemii COVID-19 není ani zdaleka u konce. Je proto nezbytné vytvořit veškerá věcná a systémová opatření pro boj proti tomuto onemocnění, ale také se zaměřit na přípravu na potenciální epidemie a pandemie. EHSV zdůrazňuje – a praxe v posledních více než dvou letech to potvrdila –, že nejvyšší návratnost investic je ve zdravotnictví.

1.3. EHSV je pro ukončení ruské agrese a války na Ukrajině a obnovení územní celistvosti Ukrajiny. Mohou tak být vytvořeny podmínky pro odolný, inkluzivní a udržitelný hospodářský růst v zemích eurozóny a v členských státech Evropské unie.

1.4. EHSV pozorně sleduje velmi nepříznivý vývoj inflace, která je především důsledkem rostoucích cen komodit, potravin a energie, včetně narušení dodavatelských řetězců. V této situaci není právě účinným nástrojem zvyšování úrokových sazeb. Příliš přísná měnová politika může rovněž zvýšit riziko recese a může oddálit soukromé investice do transformace energetiky, které jsou tak naléhavě zapotřebí. EHSV proto doporučuje, aby ECB provedla odpovídající posouzení přiměřenosti a pečlivě analyzovala vedlejší účinky zpřísněné měnové politiky a její důsledky pro dlouhodobé cíle cenové stability. EHSV však Evropskou centrální banku vybízí, aby jádrovou inflaci snižovala tak, aby tím neohrozila hospodářské oživení EU. Vzhledem k výše uvedeným rizikům by měla ECB při normalizaci měnové politiky postupovat opatrně.

1.5. Vzhledem k prudkému nárůstu cen energie a potravin EHSV doporučuje, aby tvůrci hospodářských politik jednotlivých států vytvořili fungující a efektivní sociální záchrannou síť pro nejzranitelnější skupiny obyvatel, včetně nejvíce zasažených segmentů střední třídy, a to tak, aby nikdo nebyl opomenut.

1.6. EHSV sleduje se znepokojením pokračující vzestupný trend akumulace veřejného dluhu. Doporučuje proto, aby byla přijata opatření zaměřená na střednědobou fiskální konsolidaci. Pokud jde o zajištění příjmů do státního rozpočtu, spatřuje EHSV prostor pro spravedlivé zdanění, včetně účinného využívání veřejných prostředků.

1.7. EHSV poukazuje na to, že aktivace obecné únikové doložky v důsledku pandemie COVID-19 byla rozhodnutím, které jde správným směrem. Ačkoli její platnost byla zatím prodloužena do roku 2023, bude v případě přetrvávajících systémových rizik třeba zvážit její další prodloužení. EHSV proto očekává, že Evropská komise neprodleně připraví konkrétní kroky zaměřené na reformu Paktu o stabilitě a růstu.

1.8. I přes to, že se pokročilo s vytvářením finanční unie, je třeba přijmout a provést veškerá věcná a systémová opatření k dokončení bankovní unie a unie kapitálových trhů. V této souvislosti EHSV vyzývá odpovědné organizace a příslušné instituce, aby v zájmu vytvoření finanční unie vyvinuly společné úsilí.

1.9. EHSV poukazuje na negativní důsledky roztříštěnosti. Poukazuje na nestabilitu trhu se státními dluhopisy na trzích zemí eurozóny. V této souvislosti EHSV vítá oznámení Evropské centrální banky ze dne 15. června 2022 o přípravě opatření pro boj proti roztříštěnosti v zemích eurozóny.

1.10. EHSV podporuje transformaci ekonomik členských států eurozóny. Zároveň poukazuje na existenční riziko spojené se změnou klimatu. V tomto kontextu a navzdory nepředvídanému složitému geoekonomickému vývoji doporučuje přejít na obnovitelné zdroje energie a využít dostupné finanční zdroje z plánu pro oživení a další finanční zdroje, včetně podpory financování ze strany soukromého sektoru.

1.11. V současné době čelí země eurozóny, stejně jako ostatní země Evropské unie, systémovým otřesům, rizikům a hrozbám. EHSV tudíž – vzhledem ke kritickému období vývoje civilizace – vyzývá všechny státy a příslušné mezinárodní instituce, aby vzájemně spolupracovaly na řešení všech historických systémových otřesů, rizik a hrozeb, kterým lidstvo v současné době čelí. Bude-li se s přijetím a prováděním opatření otálet, může to mít dalekosáhlé důsledky v podobě nejen materiálních ztrát, ale i ztrát na lidských životech.

2. **Souvislosti**

2.1. Dva současné systémové reálné otřesy – COVID-19 a invaze ruských jednotek na Ukrajině – vedly spolu s následnou geoekonomickou roztříštěností k vysoké míře nejistoty. Rostoucí ceny komodit a potravin navíc přinesly vysoká socioekonomická rizika v zemích eurozóny i celé Evropské unie. Jednou z největších výzev v souvislosti s existenční hrozbou spojenou se změnou klimatu je pro země eurozóny a členské státy EU přechod na zelenou ekonomiku.

2.2. Současný hospodářský vývoj je doprovázen nebývalými reálnými vnějšími otřesy v zemích eurozóny. Z hlediska základních makroekonomických kategorií proto nelze tento vývoj považovat za stabilní. Kromě toho některé členské státy eurozóny narážejí na cestě k budování udržitelné, odolné a inkluzivní ekonomiky na dlouhodobě přetrvávající strukturální problémy.

2.3. Než došlo k uvedeným dvěma systémovým otřesům, byla míra inflace téměř ve všech členských státech eurozóny relativně nízká. Relativně nižší míra inflace byla zaznamenána také před začátkem klimatické krize, kdy v některých členských státech eurozóny došlo dokonce k deflaci. Dnešní dynamika inflace vyžaduje rozsáhlé využívání souboru nástrojů ECB. **V** současné době je vývoj míry inflace jedním z největších rizik pro udržitelný, odolný a inkluzivní hospodářský růst v zemích eurozóny. Snížení, stabilizace a udržení míry inflace v rámci inflačního cíle, tj. do výše dvou procent, nelze dosáhnout bez vhodné změny v provádění měnové politiky ze strany Evropské centrální banky. **V** této souvislosti přijala Rada guvernérů nezbytná opatření ke splnění mandátu ECB dosáhnout cenové stability a k ochraně finanční stability. V blízké budoucnosti bude důležité, aby ECB postupovala při normalizaci měnové politiky opatrně.

2.4. Míra inflace je nejvyšší od vzniku evropské měnové unie. Je výsledkem celé řady faktorů, které vedly k postupnému zvyšování míry inflace již během prohlubující se celosvětové koronavirové krize. Probíhající proces oživení ekonomiky v zemích eurozóny tento negativní trend dále zhoršil v důsledku snížené nabídky. Kromě toho vedla k dalšímu růstu cen

i invaze ruských jednotek na Ukrajině. Vyvstává legitimní otázka, do jaké míry může měnová politika Evropské centrální banky s využitím všech dostupných nástrojů růst inflace zpomalit a postupně inflaci opět snížit a udržet ji v mezích stanovených inflačních cílů, aniž by byla ohrožena stabilita jednotné měny a hospodářské oživení po krizi způsobené onemocněním COVID-19.

2.5. Současný vývoj míry inflace se vyznačuje tím, že není dočasné ani krátkodobé povahy (jak bylo konstatováno na podzim 2021), ale představuje vysoký stupeň nejistoty. Ve druhé polovině minulého roku byl růst cen způsobený především cenami energie, narušením dodavatelských řetězců, neobvykle prudkým nárůstem cen komodit a zvýšením nákladů na dopravu. Vzhledem ke komplexnosti příčin současné dynamiky cen nelze inflaci omezit pouze měnovou politikou. Zapotřebí je diverzifikovat dovoz energie, a snížit tak závislost na dodávkách z Ruska. Diverzifikace navíc členským státům eurozóny nabízí historickou příležitost zahájit naléhavé strukturální reformy (např. správní reformy, reformy soudnictví, reformy zaměřené na posílení právního státu) a snížit závislost na dovozu tradičních energetických vstupů. Kromě toho jsou zapotřebí intervence na trhu, aby bylo možné zklidnit současnou kolísavost cen na trhu s energií. V tomto ohledu EHSV vítá návrh Komise na zavedení mimořádných opatření zaměřených na řešení vysokých cen energie.

2.6. Zároveň existují důkazy o tom, že mnoho podniků dokázalo zvýšit své jednotkové zisky i přes rostoucí ceny energie. Z analýzy ECB vyplývá, že zisky byly klíčovým přispěvatelem k celkové domácí inflaci, neboť podniky přenesly vyšší náklady a chránily a rozšiřovaly ziskové rozpětí. Tržní intervence v odvětví energetiky by rovněž mohly omezit dynamiku cen.

2.7. V současné době je zvyšování cen především důsledkem nabídky. Tento trend nepříznivě ovlivňuje konkurenceschopnost v zemích eurozóny. To vede ke zvyšování nákladů a vytváří tlak na růst mezd a platů v době, kdy dochází k hospodářskému útlumu. Pokud by tento nepříznivý trend pokračoval, mohl by vést k potenciální stagflaci (ačkoli ke stagflaci nyní v zemích eurozóny jako celku nedochází). Historicky byla stagflace zaznamenána naposledy před téměř 40 lety. A ani tento nežádoucí jevu nelze vyloučit, budou-li pokračovat systémové otřesy zvenčí. Na druhou stranu poukazuje EHSV na možné nepříznivé dopady na poptávku v případě, že osoby s nízkými a středními příjmy skutečně pocítí ztrátu mezd.

2.8. Rok 2021 se vyznačoval poměrně velmi příznivým trendem hospodářského růstu v členských státech eurozóny a neočekávalo se příliš prudké zpomalení investičních a obchodních toků v důsledku vysoké míry hospodářské nejistoty. Nebudou-li přijaty a provedeny strukturální reformy, může celosvětová koronavirová krize vést k prohloubení rozdílů v tempu hospodářského růstu v zemích eurozóny. Tento divergentní trend může mít významný dopad na konvergenční trajektorii a stávající nepříznivé tendence v rámci členských států eurozóny ještě zhoršit.

2.9. Výhled potenciálního růstu investic není v krátkodobém horizontu povzbudivý. U nástrojů přijatých za účelem rozvoje po koronavirové pandemii (Nástroj pro oživení a odolnost) došlo k určitému útlumu kvůli investiční nejistotě, která je důsledkem války na Ukrajině. Je proto důležité, aby si jednotlivé ekonomiky vybudovaly odolnost vůči přetrvávajícímu narušení obchodních a investičních toků a vůči přetrvávající nejistotě na globálních trzích, ale především vůči vysoké míře nejistoty v členských státech eurozóny.

2.10. Zpomalení hospodářského růstu je rovněž výsledkem výrazného zvýšení cen energií pro domácnosti. Některé členské státy přijaly proti růstu cen opatření ve formě dotací, změn DPH, včetně dodatečných sociálních příspěvků, a sociálních tarifů za energii pro domácnosti s nejnižšími příjmy. V tomto kontextu vyvstává rovněž potřeba přehodnotit účinné využívání energie v domácnostech a změnit návyky, co se týče spotřeby energie. Vyšší ceny energie vedou k tomu, že jsou ze spotřebního koše postupně vytlačovány další položky, u nichž následně dochází k poklesu poptávky. Růst cen energií pro domácnosti navíc vede ke změně struktury spotřeby domácností a k výraznému poklesu spotřeby některých položek ve spotřebním koši. Energie je však základním statkem a její spotřebu lze snížit jen v omezené míře, což znamená, že tímto prudkým nárůstem cen budou obzvláště zasaženy chudší domácnosti.

2.11. Pandemie COVID-19 měla velmi negativní dopad na vývoj veřejných financí v členských státech eurozóny. V boji proti koronavirové krizi byla v březnu 2020 aktivována obecná úniková doložka Paktu o stabilitě a růstu. Kromě toho byl vytvořen dočasný rámec státní podpory, který umožnil rozsáhlé využívání fiskálních pobídek na podporu podnikatelského sektoru, ale také na zajištění stability v sociální oblasti.

2.12. Fiskální reakce a pokles produkce vedly k výraznému zvýšení poměru veřejného dluhu, zejména v některých členských státech s vysokým zadlužením. Je nanejvýš důležité pokračovat v zajišťování udržitelnosti veřejného dluhu prostřednictvím jeho postupného snižování. Vzhledem k tomu, že ceny energií zůstanou ve střednědobém horizontu vysoké, bude třeba přezkoumat tržní mechanismy a mechanismy tvorby cen spolu s dalšími opatřeními fiskální podpory s cílem podpořit domácnosti a podniky, které jsou růstem cen energie obzvláště zasaženy.

2.13. Zvýšení výdajů na zajištění bezpečnosti a dalších kritických priorit může vést k dočasnému oslabení ekonomického postavení států eurozóny v rámci světového hospodářství. V této souvislosti čelí členské státy eurozóny velké výzvě v souvislosti s otázkou, jak s využitím celého arzenálu dostupných nástrojů v kombinaci s účinnými jednotlivými politikami, včetně využití diplomatických nástrojů, zajistit zaměření na dosažení udržitelného hospodářského růstu a zachování podílu ekonomiky eurozóny ve srovnání s ostatními světovými konkurenty.

2.14. V nedávné době byl v důsledku nepříznivého geopolitického vývoje zaznamenán pokles směnného kurzu eura vůči americkému dolaru, který začal v květnu 2021. Toto znehodnocení (depreciation) eura, druhé největší rezervní měny, je především výsledkem rozdílného provádění měnových politik Evropské centrální banky a Federálního rezervního systému (Federal Reserve System – FED).

2.15. Na základě výše uvedených analýz předložila Evropská komise svůj hospodářský výhled (v červenci 2022), který je určován především vývojem událostí na Ukrajině. Tento výhled předpokládá, že hospodářský růst letos dosáhne 2,7 % v členských státech Evropské unie a 2,6 % v zemích eurozóny. Podle prognóz Komise se očekává, že hospodářský růst dosáhne 1,5 % v EU a 1,4 % v eurozóně. Průměrná míra inflace by měla letos činit 7,6 % v zemích EU a 7,6 % v zemích eurozóny. V příštím roce se pak očekává, že inflace klesne na 4,6 % v EU a 4 % v eurozóně.

3. **Obecné připomínky**

3.1. EHSV zdůrazňuje, že krátkodobý, ale i střednědobý hospodářský vývoj zemí eurozóny je a může být silně ovlivněn důsledky ruské invaze na Ukrajině. Tento nepříznivý vývoj má systémový charakter a v poválečné historii není s ničím srovnatelný. Je proto velmi obtížné jej poměřovat s dalšími otřesy, které historicky negativně ovlivnily hospodářský vývoj v zemích eurozóny. V každém případě můžeme mluvit o velmi vysoké míře nejistoty, která komplikuje určování výhledu budoucího vývoje.

3.2. EHSV zdůrazňuje, že vývoj základních makroekonomických a mikroekonomických ukazatelů v zemích eurozóny není povzbudivý. Míra nejistoty je obzvláště vysoká. A především existuje celá řada neznámých proměnných, které tuto již nyní mimořádně vysokou míru nejistoty – zejména geopolitické a hospodářské – mohou ovlivnit.

3.3. EHSV se domnívá, že vývoj míry inflace představuje vysoké riziko pro další socioekonomický vývoj v zemích eurozóny. Současné inflační riziko souvisí především s nabídkou a narušením hodnotových řetězců. Ke změně ve vývoji na straně nabídky vedl vývoj událostí na Ukrajině, zejména v oblasti energetických vstupů, včetně vývoje cen komodit spolu s opatřeními proti šíření onemocnění COVID-19.

3.4. Dnešní dynamika inflace vyžaduje rozsáhlé využívání souboru nástrojů ECB k dosažení cenové stability prostřednictvím expanzivní měnové politiky. ECB by měla při normalizaci měnové politiky postupovat opatrně. Kromě toho se očekává, že měnová politika bude dále podporovat hospodářskou politiku v členských státech eurozóny.

3.5. EHSV zdůrazňuje, že inflační riziko není v členských státech pod kontrolou a že pokusy o odstranění tohoto rizika jsou pouze částečné. Vzhledem k tomu, že vývoj míry inflace a její dopad na domácnosti jsou i nadále velmi nepříznivé a nejinak je tomu i u vývoje konkurenceschopnosti, vyzývá EHSV všechny příslušné a odpovědné instituce, aby přijaly a provedly veškerá naléhavá opatření s cílem vyrovnat negativní cenový otřes. Zároveň se předchází turbulencím na trhu se státními dluhopisy v eurozóně ([1]).

3.6. EHSV oceňuje zveřejnění programu REPowerEU. Očekává, že tento program přispěje k postupnému snížení závislosti na energetických vstupech z Ruské federace. Kromě toho se zde nabízí možnost postupně odstranit největší nákladová rizika, která výraznou měrou ohrožují cenovou stabilitu v zemích eurozóny.

3.7. EHSV u REPowerEU očekává ještě dva významné přínosy: i) REPowerEU by mohl stimulovat výrazné zvýšení investic ve vybraných odvětvích a oborech, a naplnit tak myšlenku, jež vznikla před zahájením ruské invaze na Ukrajině. Základní myšlenkou je, že tento rok bude významný z hlediska růstu objemu investic, především ve vybraných oblastech veřejného zájmu; ii) REPowerEU by měl zároveň v podstatné míře přispět k nejdůležitějším strukturálním změnám současné generace, a tím naplnit základní záměry v oblasti zvýšení konkurenceschopnosti, udržitelnosti a odolnosti ekonomik států eurozóny při dosahování hlavních cílů uvedených v Zelené dohodě.

3.8. EHSV pozorně sleduje zásadní přerozdělování investic oproti původním investičním záměrům. Lze očekávat, že investice budou růst méně v oborech spojených s energetickou restrukturalizací a prováděním priorit pro země EU uvedených v Zelené dohodě. Je otázkou, jaká bude perspektiva v odvětvích a oborech, které nejsou přímo propojeny. V této souvislosti bude důležité, jak se budou vyvíjet malé a střední podniky v tradičních hospodářských odvětvích, která nejsou založena na parametrech strategické nutnosti nebo světové excelence, při využití potenciálních příležitostí v jednotlivých regionech.

3.9. EHSV jednoznačně podporuje, aby byla náležitá pozornost věnována nejen současným prioritám, jež jsou zcela zásadní z existenčního hlediska, ale také rovnoměrnému využívání inovační výkonnosti napříč regiony, a to v zemích eurozóny i celé Unie. Podcenění tohoto záměru může vést k prohloubení divergentních tendencí mezi jednotlivými regiony v eurozóně a v členských státech Evropské unie.

3.10. EHSV podporuje potenciální posílení konvergenčních tendencí díky zpočátku méně vyspělým členským státům eurozóny, které v dlouhodobém horizontu dosahují vyššího tempa, než je průměr eurozóny. V této souvislosti je třeba poukázat na skutečnost, že pandemie COVID-19 a současná válka na Ukrajině mohou vést k prohlubování rozdílů a divergentnímu procesu mezi státy eurozóny, což nepřispívá k naplňování základních myšlenek Maastrichtské smlouvy.

3.11. EHSV vítá a podporuje probíhající diskusi o podobě nového institucionálního rámce pro veřejné finance v členských státech EU. V této souvislosti poukazuje na to, že aktualizací koncepce fiskálních pravidel Paktu o stabilitě a růstu se rozumí především otázka sladění finanční udržitelnosti s jednoznačnými potřebami v oblasti veřejných investic.

3.12. EHSV spatřuje prostor pro vzájemnou koordinaci a provázanost mezi různými druhy politik zaměřených na zajištění udržitelnosti veřejného dluhu. Kromě toho vyvstává potřeba podpory v odůvodněných případech fiskální strategie, které jsou v souladu se střednědobým přístupem k fiskální korekci zaměřeným na oživení a odolnost. Očekává, že budou nalezena realistická řešení uskutečnitelná v praxi, která povedou k přijetí platformy pro veřejné finance, a tato platforma bude bezodkladně realizována.

3.13. Vzhledem k tomu, že veřejné rozpočty jsou v důsledku krize způsobené onemocněním COVID-19 pod tlakem, musí být další kompenzační opatření na podporu domácností a podniků při zvládání energetické krize cílená a účinná. EHSV považuje za oprávněné a jako takové i respektuje aktuální důvody pro uspokojení bezpečnostních, humanitárních a sociálních potřeb a jejich dopad na rozpočty jednotlivých zemí eurozóny. V této souvislosti Výbor vítá rozhodnutí Evropské komise prodloužit aktivaci únikové doložky Paktu o stabilitě a růstu a vyzývá Komisi, aby co nejdříve předložila konkrétní návrhy reforem tohoto paktu.

([1]) EHSV proto vítá oznámení ze dne 15. června 2022, v němž ECB uvádí, že má v úmyslu pracovat na nástroji pro boj proti roztříštěnosti v eurozóně.

3.14. EHSV v návaznosti na svá dřívější prohlášení uvádí, že ještě více než doposud je zapotřebí zvýšit úsilí o posílení pozice eurozóny v mezinárodním kontextu. V současné době čelí ekonomiky členských států eurozóny novým výzvám spojeným s celkovým bezpečnostním rizikem a strukturálními změnami. Kromě toho může hospodářský a politický vývoj ovlivnit postavení eura v mezinárodním měnovém a platebním systému. Ukončení ruské agrese a války na Ukrajině a obnovení územní celistvosti Ukrajiny může přispět k oživení světového hospodářství, ale také k posílení pozice, kterou v rámci světového hospodářství zaujímá ekonomika eurozóny.

4. **Konkrétní připomínky**

4.1. EHSV je přesvědčen, že má-li být v současné době, kdy panuje velká nejistota – geopolitická i hospodářská nejistota spojená s riziky narůstající vysoké míry inflace a rostoucího veřejného dluhu –, v členských státech eurozóny zajištěna relativní socioekonomická stabilita, bude důležité se zaměřit na správné stanovení priorit při čerpání prostředků z Nástroje pro oživení a odolnost. Tento nástroj umožňuje členským státům EU společnou emisi dluhopisů na kapitálových trzích a zatím se velmi osvědčuje. EHSV se tudíž staví velmi pozitivně k jeho praktickému využití i do budoucna. V této souvislosti spatřuje EHSV prostor pro využití Nástroje pro oživení a odolnost i po roce 2026.

4.2. EHSV zdůrazňuje, že vzhledem k pokračující invazi Ruska na Ukrajině může v některých vybraných zemích eurozóny dojít k nežádoucí recesi, nebo dokonce i k stagflaci. Proto je nyní více než nezbytné obezřetně sledovat tento nepříznivý vývoj a již v předstihu přijmout opatření proti tomuto trendu.

4.3. EHSV konstatuje, že vývoj nezaměstnanosti a vývoj na trhu práce představují relativní stabilitu. Zároveň poukazuje na poměrně velké rozdíly v míře nezaměstnanosti v jednotlivých státech ve srovnání s obdobím před rokem 2008. V některých členských státech eurozóny převládá strukturální nezaměstnanost, jež je spojená s nedostatkem kvalifikované pracovní síly. Právě kvůli relativnímu nedostatku vysoce kvalifikované pracovní síly se nevytváří dostatečný prostor pro zvýšení konkurenceschopnosti ve vybraných odvětvích a oborech. V této souvislosti EHSV konstatuje, že v členských státech eurozóny a v zemích Evropské unie stále existuje dostatečný a dosud nevyužitý prostor pro zvyšování kvalifikace a rekvalifikaci.

4.4. EHSV sleduje s velkým znepokojením nepříznivý vývoj, co se týče nerovnosti a prohlubování chudoby v členských státech eurozóny i v celé EU. Nerovnosti v nejširším slova smyslu jsou do značné míry také dědictvím celosvětové finanční krize. Pandemie COVID-19 tento nepříznivý trend ještě zhoršila. V současné době jsou nárůstem cen energií a potravin zasaženy nejzranitelnější skupiny obyvatel, jakož i domácnosti s nízkými a středními příjmy. Z tohoto důvodu EHSV naléhavě vyzývá všechny příslušné instituce, aby vytvořily efektivně fungující sociální záchrannou síť, a to tak, aby nikdo nebyl opomenut.

4.5. EHSV znovu upozorňuje na možný a nepředvídaný vývoj dalších mutací, pandemií a epidemií. Skutečnost, že se objevilo a rychle rozšířilo onemocnění COVID-19, odhalila, že zdravotnictví je velmi nepřipraveno na boj proti pandemii tohoto onemocnění. V této souvislosti je tudíž více než potřebná důslednější příprava, ale především zodpovědnější politika všech orgánů a institucí příslušných pro tuto oblast. EHSV konstatuje, že jak ukázal vývoj v posledních dvou letech, nejvyšší návratnost mají právě investice v oblasti zdravotnictví a prevence.

4.6. EHSV zdůrazňuje, že rozhodnutí ohledně podpory poskytování dodatečné likvidity od vypuknutí pandemie COVID-19 bylo správné. Avšak vzhledem k pozastavení některých vybraných činností bude nyní nutné se zaměřit na zajištění solventnosti některých podniků. Další likvidita bude rovněž zapotřebí v souvislosti s podporou vývoje po pandemii. V této souvislosti se EHSV domnívá, že je velmi důležité pokračovat v úsilí o vytvoření unie kapitálových trhů a bankovní unie.

4.7. EHSV upozorňuje na roztříštěnost světového hospodářství. Invaze ruských jednotek na Ukrajině vedla k roztříštěnosti v oblastech mezinárodního obchodu, mezinárodního platebního styku, mezinárodních měnových a finančních vztahů, mezinárodní dopravy, mezinárodní vědy a výzkumu či globálních hodnotových řetězců, ale i v dalších oblastech. Tento proces měl velmi negativní dopad na socioekonomický vývoj v zemích eurozóny.

4.8. EHSV konstatuje, že současná vysoká míra hospodářské a geoekonomické nejistoty doprovázená vysokými riziky je historicky nejsložitější situací za celou dobu procesu evropské integrace. Vzhledem k tomu, že další socioekonomický vývoj je nepředvídatelný, je velmi zapotřebí, aby příslušné instituce přijaly a provedly celou řadu opatření zaměřených na omezení a odstranění otřesů z vnějšího prostředí, které mají dopad na ekonomiku členských států eurozóny.

V Bruselu dne 27. října 2022.

Předsedkyně
Evropského hospodářského a sociálního výboru
Christa SCHWENG